

Index-numbers de Reus

II

ELS index-numbers constitueixen a l'ensem un instrument preciós de l'estadística, un excel·lent material d'estudi per als cronistes i els sociòlegs i una guia per a la solució de problemes econòmico-socials. Cap d'aquestes tres aplicacions és negligible i les tres deuen poder ésser utilitzades; però és la darrera, d'aplicació més immediatament pràctica, la que ofereix majors i millors possibilitats en un camp restringit com el que hem triat. Dins d'aquest reduït cercle es pensa desseguida en l'aplicació local d'una de les més generals aplicacions dels números índex i la de servir de mesura del poder adquisitiu del diner, el qual està en funció del cost dels articles pels que es causa el coneixement d'un dels aspectes del cost de la vida. Sabuda és la variabilitat d'aquell i com poden ésser ràpides i violentes les variacions, puix la guerra ens n'ha donat inoblidables exemples. No menys patents són els efectes desastrosos d'aquest fenomen sobre l'economia social pels trasbalsaments que ocasiona en l'estructura i col·locació de les diverses capes socials i els ajustos i reajustos que requereix en totes formes de pagament i en especial en la remuneració del treball. Els procediments que més garanties de justícia donen per a aquesta feina, i que eviten més els processos difícils, pertorbadors i perillosos d'adaptació, són els basats en els *index-numbers* en quant aquests permeten conèixer amb exactitud la direcció i el grau de les dites variacions. Sense ells, la remuneració nominal del treball està mancada de tota significació real i no és possible de mantenir la necessària relació exacta que deu guardar amb la valor de la moneda.

Sentats aquests precedents, sentat que desitgem elaborar uns *index-numbers* del cost de la vida a Reus i que volem fer-los de preus al detall, i fixat així concretant l'objectiu perseguit, cal indicar algunes orientacions respecte al pla preferible per aconseguir-lo fent tria entre els variats camins que cab seguir.

La qüestió principal és la d'elecció del mètode, dins de la qual es comprèn una sèrie de qüestions secundàries enc que importants. Sobre totes elles ens hem de limitar a senyalar les nostres preferències, sense entrar en exposicions i menys en discussions que caurien fora del propòsit de simple suggestió que ens ha fet escriure aquestes ratlles.

Per la relació que tenen amb els objectius socials que persegüim, d'entre els mètodes emprats—són molt nombrosos i res no s'oposa a què segueixin augmentant, puix són matèria subjectiva—que coneixem, considerem el més encertat una combinació dels (Palkner, Palgrave) que formen els índex en funció de la racció promitja dels pressupostos obrers i parteixen del principi que cada article deu representar una importància igual a la què ocupa en la vida econòmica des del punt de vista del consum. Així, els números índex de Reus els fonamentariem en el promig d'una sèrie de pressupostos familiars obrers del tipus més general, extraient d'ells les partides que constitueixen els consums més corrents i importants de la classe, amb la qualitat i proporció llurs, amb la qual cosa

ens serien donats el nombre, classe, qualitat i proporció dels articles que deurien integrar els nostres index.

En quant al procediment a adoptar per al càlcul deductor dels preus mitjos, no dubtem de què és el de la mitja ponderada el que convé en el cas present. Qualsevolga altre pot convenir quan els articles que formen un *index-number* tenen entre sí igual o semblant importància, però quan aquesta importància és molt diversa—i tal és el cas de l'oli i el cafè, per exemple, en el consum, i de consegüent la variació dels preus d'aquestes dues substàncies en el pressupost familiar obrer—ens sembla patent la necessitat d'equilibrar prèviament mitjançant coeficients de ponderació que atribueixen a cada substància una influència en el resultat final que estigui en proporció amb la importància que la dita substància té en el consum familiar respecte les altres.

El punt de partida, això és, (l'any o la sèrie d'any) que es pren per base per a formar el nombre o el promig «grau total» que s'iguali a 100 i amb referència la qual es registren les variacions en alça o baixa dels temps posteriors, volia ésser abans de la guerra el 1900; després s'ha utilitzat més el 1913. Essent necessari partir d'un any normal, aquest darrer ofereix la bella avantatja d'ésser normal i no gaire remot, circumstància molt apreciable per raó de la facilitat que significa per a l'obtenció de les dades elementals dels preus.

El nombre d'articles o mercaderies de què deurien comprendre's uns *index-numbers* reusencs no cab fixar-lo a priori. El que cab aconsellar és que sigui reduït, puix l'experiència demostra que a menor nombre d'articles més exactitud en els coeficients dels percentatges base del sistema. Hi ha indexs, sobretot oficials, que comprenen centenars d'articles; el que entre els acreditats ne comprèn menys és el de *Un Economista* (22); el del Museu Social de Barcelona—el de tipus més semblant al que ens interessa fer—es componia de més. Creiem que seria avantatjós en el cas de Reus reduir encara aquesta xifra limitant-la als articles bàsics per a la subsistència segons el nivell de vida de la classe econòmica a què deuen referir-se els indexs.

Respecte a la font de les dades a obtenir, com ja hem indicat, considerem capital que s'obtingui de les despeses de famílies obreres homogènies en quant a ingressos, però procurant que representin el tipus mig de la classe no sols en quant a aquests sinó a la quantia i qualitat de llurs inversions i en la composició de la família. Es indispensable no oblidar mai que l'exactitud dels resultats depèn en primer terme de les dades primàries, de la regularitat i escrupulositat en captar-les, ço que obliga a fixar preferentment l'atenció sobre aquest punt, i també de la perfecta determinació de qualitat en els articles que en tenen varies, els llocs de compra quan per raó d'elles els preus canvien, les unitats de pes o de mesura amb què es fan les adquisicions, etc.

Com a complement i aclaració del que s'ha dit, considero convenient acabar amb un lleuger resum dels mètodes i procediments que utilitzà per a la formació dels seus indexs el Museu Social de Barcelona, car podrien servir molt—donada la circumstància de què són del mateix tipus dels que desitjem fer a Reus—com a model al qual s'ajustessin els nostres adaptant-lo a les varietats locals que ens són pròpies.

El Museu Social obtenia de compradors de confiança,—famílies d'una renda anàloga—en una data fixa de cada mes, els preus en el mercat, per kg. excepte colomí, gallina i pollastre (preu de l'unitat), ous (dotzena) i llebra, petroli i ví (litre), dels següents articles prèviament escollits, entre els de consum més general, important i freqüent: arròç, carbó de cok, carn de bou, de moltó, de tocino i de vedella, cigrons, colomí, conill casolà, espelmes, figues seques, gallina, llard de la caldera, llet de vaca, lluç del Cantàbric, mongetes seques, oli d'oliva, mongetes verdes, ous, pa, pastes per a sopa, patates, petroli, pollastre, sal, sardineta fresca, sabó ordinari, sucre blanc, tomàquets, tunyina i vi negre.

Cada un dels preus així obtinguts els multiplicava pels coeficients de pes que després donaven i sumant tots aquests productes obtenia un número que nomenaven S. Prèviament s'havien obtingut dotze valors de S per els dotze mesos d'un any determinat, la qual suma de valors és va dividir per dotze, donant un resultat R, que serví de punt de comparació. Essent tot *index-number* una comparació amb una xifra que es prèn com a 100, és podria fer la següent proposició $\frac{R}{100} = \frac{S}{x}$ o sigui $x = \frac{S \times 100}{R}$ en el que x era l'*index-number* mensual que es desitjava calcular (l'índex del Museu era mensual) a 100 l'*index-number* de l'any prè com a punt de comparació.

Els coeficients de ponderació crec que es van establir prenent per base el material estadístic de la «Comisión consultiva para la transformación del impuesto de consumos» (família de 3.ª classe i renda de 4,445'55 p.), i eren aquests: oli (20,9) arroç (3,9), sucre (11,4), bacallà (3,5), espelmes (2), cafè (7,2), carbó de cok (14,5), carbó d'alzina (6,5), carn de tocino (7,4), cigrons (6,5), ous (24,1), sabó (6), mongetes seques (4,1), llet de vaca (14,2), llard (1), pa (54,8), pastes per a sopa (3,1), patates (8,6), petroli (4,1), colomí (4,1), sal (1), vi (19,6), peix (promig dels preus de lluç, sardineta i tunyina, 3,33), carns (promig de preus de la vedella, moltó i bou, 81,7), verdures (promig de mongetes verdes i tomaquets, 7,9).

J. CACHOT TORROJA